

ELS PAPERERS CAMPS A LA RIBA

José SÁNCHEZ REAL

RESUM

Hi ha historiadors que solucionen la pobresa documental de les seves teories al·legant la destrucció dels arxius a causa de les guerres, quan molts cops la causa d'aquesta penúria radica en la migrada recerca feta als arxius.

Aquest treball afegeix nous paperers Camps als tres que esmenta Oriol Valls.

INTRODUCCIÓ

Durant un temps s'ha cregut que la difusió de la fabricació del paper al llevant peninsular es devia a Capellades. Tant s'ha repetit aquesta afirmació que de supòsit ha passat a la categoria de dogma i pel llevant no es mou un paper que abans no hagi estat a Capellades. Així es creu fermament que la Riba deu el seu desenvolupament a Capellades, hipòtesi que caldria investigar.

Oriol Valls al seu llibre *El papel y sus filigranas en Cataluña* (Amsterdam 1970) suposa que el 1730 Francesc Camps, paperer, s'estableix a Olot i Capellades, on treballa simultàniament (?) fins al 1739, moment en què

s'instal·la a la Riba, on roman fins a l'any 1781, quan el succeeix el seu fill Joan Camps fins al 1794 i a aquest, el seu germà Josep Camps del 1797 al 1799.

Per fonamentar la seva idea pública quatre filigranes (núms. 134-137). La filigrana número 134 la data al 1739 i pel dibuix suposa que era de Capellades. No s'adona que la filigrana té unes lletres a la part superior, JHP, (amb nexa), abreviatura de Joseph, i que, per tant, la lectura correcta és "Joseph Camps", que el mateix Valls data del 1797 al 1799. S'ha de dir, a més, que Josep Camps no apareix com a paperer als documents fins al 1754.

Pel que fa a la filigrana número 137, que Valls no diu a quin Camps correspon, haig d'assenyalar que és interessant perquè apareix sota el nom de Camps el de Monseny, i per tant s'hi llegeix: "Camps y Monseny". Aquesta filigrana la data Valls al 1815.

Aquestes contradiccions em portaren a buscar els antecedents dels paperers Camps. Amb tot, abans haig de dir que no he trobat cap document en què figuri un Camps treballant com a paperer a Capellades. Si, a més, tenim present que, quan als documents es fa referència a Francesc Camps, s'anota que resideix a la Riba o que procedeix d'Aulot (Olot), no ens queda cap més remei que admetre que la simultaneïtat Olot-Capellades suposada per Valls és difícil d'acceptar, i per tant que els Camps arribaren a la Riba directament d'Olot.

FRANCESC CAMPS (PARE)

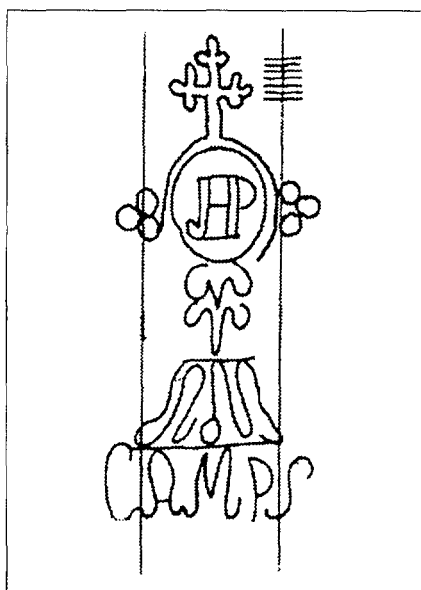
La primera referència que tinc de Francesc Camps com a paperer, natural d'Aulot (Olot, Girona), és del 1745, any en què juntament amb la seva muller Francisca crea un censal, el 5 de març del 1745, que és pagat el 1751. [M.N. Mont. 35//3572 (1751) 11, Arxiu Històric de Tarragona]

Era casat amb Francisca Amorós. Foren els seus fills: Francesc, Lluïsa, Josep, Victorià, Raimunda, Anton i Joan.

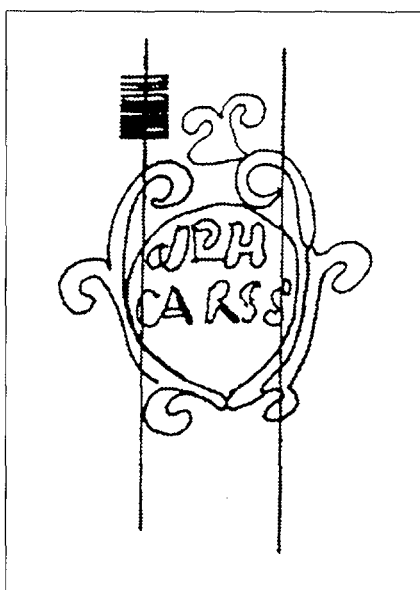
FRANCESC CAMPS (FILL)

Fill de Francesc Camps, paperer, i Francisca Amorós.

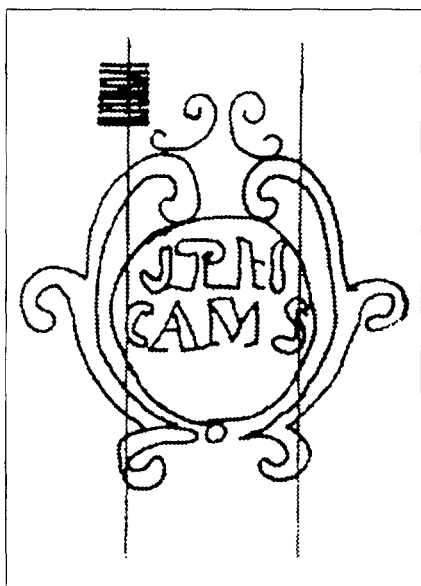
Es casà amb Maria Basora (Besola, Basola), el 1755. Maria era filla de Francesc Besola, pagès de Capafonts, i Maria Vendrell.

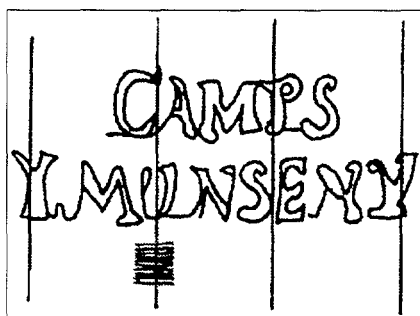
134 (1739)

135 (1801)

136 (1802)

137 (1813)

*Filigranes publicades per Oriol Valls
al seu llibre El paper y sus filigranas
en Catalunya (Amsterdam, 1970),
del número 134 al 137.*

Els capítols matrimonials es firmaren a Farena, el 5 de gener del 1755, i Cristòfol Miquel, paperer de la Riba, en fou testimoni.

Els pares de Maria, com a dot, entreguen 325 lliures, dues caixes de noguer i roba. En el cas que no tinguessin fills, els pares recuperarien tot el que els havien entregat, excepte 25 lliures. Maria entregà el dot al seu promès, que firmà el rebut.

Als capítols s'indica que Maria quedarà associada als guanys dels Camps, i els pares de Francesc declararan el seu fill hereu universal. [M.N. Mont. 46/3636 (1755) 6v. 10v.]

VICTORIÀ CAMPS

Fill de Francesc Camps, paperer, i Francisca Amorós.

Es casà amb Maria Monseny el 1760. Era filla de Pau Monseny, pagès de Solivella ja difunt el 1760.

El 1761 vengué unes terres al seu germà Josep, també paperer.

Construí un hostel al costat de la carretera, per la qual cosa demanà un préstec al seu pare. El 1767 confessa i reconeix el deute de dues-centes trenta-cinc lliures que li prestà “graciosament y sens lo menor interès y en diferents vegadas [...] per fer lo hostel tinch a la carretera y al cap davall de la Barana hi ha en lo stret vulgarment anomenat de La Riba”. El pagament el farà en sis anys.

Un fill del matrimoni, Anton, fadrí pagès, es casà amb Maria Teresa Aloy, filla de Magí Aloy, pagès de Tornabous (Urgell) el 1790.

El 1791 ven una casa a la Riba “tota aquella casa situada a lo sobredit lloc de La Riba y a la carretera que va de la present vila de Montblanc a la ciutat de Tarragona [...]”.

En 1795 rep juntament amb el seu pare uns poders de Teresa Besora, soltera, resident a Capafonts.

Vers el 1800 el trobem com a propietari d'un molí paperer a Vilaverd.

El matrimoni tingué dos fills: Anton i Josep.

El 1813 el seu fill Josep arrendà el molí paperer que la Comunitat de Preveres d'Alcover tenia a la Riba. La seva filigrana és la número 137 d'Oriol Valls.

ANTON CAMPS (PAPERER)

Fill de Francesc Camps i Maria Besora, es va casar el 1777 amb Maria Rosa Carbó, filla de Josep Carbó, paperer de la Riba, i de Raimunda Gassó, difunta.

JOSÉ CAMPS

Fill de Francesc Camps, paperer, i Francisca Amorós. Es casa el 1764 amb Teresa Domingo, filla de Francesc Domingo, pagès de Solivella, i d'Isabel, difunta,

Tingueren un fill, que es casà el 1787 amb Úrsula Pàmies.

Comprà terres al seu germà Victorià el 1761.

Comprà terres d'uns Riber, pagesos, el 1777.

Comprà terres el 1779.

Compra a Cristòfol Cartanyà, pagès, terra "part horta y part garriga [...] a la partida dita lo Roqué [...] la terra hi ha desota la síquia que va la aigua al molí d'en Serra y después peu de single amunt [...]". La ven el 1782.

El 1783 permutà amb el seu nebot una casa que tenia a la Riba "en lo carrer dit de devall la Iglésia", per un terreny conegut amb el nom de Cassals:

[...] anomenat los Cassals, lo qual és la meytat de aquell siti de molí fariner ab sa bassa, assíquias y peixeras hi havia en lo expressat paratge ab la facultat y llicència de reedificar y construir un molí paperer o per a fàbrica de martinet de ferro sempre que aparegui millor y vos serà més útil y de usar y valernos de les aigües que discorren de ditas bassa asèquias y peixeras per lo ús y exersisi del molí [...] lo qual siti o meytat de siti de molí y sal de aigua que és a la part de ponent y la altra meytat que vuy és molí paperer jugui de Joseph Garreta també paperer de dit lloch [la Riba] [...] lo qual meytat de siti y sal. afronta a solixent ab lo referit Garreta, a mitgdia part ab Pau Solé y part ab lo camí que va de dit present lloch a la vila de Prades, a ponent ab lo molí y terras de Johan Cathalà y a tramuntana ab lo infrascrit.

El 1786 era batlle de la Riba. El 1791 encara era viu.

Les filigranes números 134, 135 i 136 d'Oriol Valls són d'aquest paperer.

LLUÏSA CAMPS

Filla de Francesc Camps i Francisca Amorós.

El 1765 es casa amb Pere Fages, negociant de la vila de Piera.

RAIMUNDA CAMPS

Filla de Francesc Camps i Francisca Amorós.

El 1772 apareix com a vídua de Pere Riber.

FRANCESC CAMPS (NÉT)

Fill de Josep Camps i de Teresa Domingo es casà amb Úrsula Pàmies, filla de Jaume Pàmies, doctor en medicina, natural de Reus, resident a Cornudella. Els capítols matrimonials es firmaren el 1787.

TERESA CAMPS

Filla de Josep Camps, paperer, i Teresa Domingo.

El 1790 es casa amb Salvadó Amill, paperer, fill de Salvadó Amill, pagès de Pira, i Maria Roig.